

Załącznik nr 10

Realizacja zadania nr 1 – przeprowadzenie we wszystkich klasach szkoły debaty uczniowskiej na temat „Państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel” z testem sprawdzającym.

W ramach realizacji powyższego zadania podjęto następujące przedsięwzięcia:

1. We wszystkich klasach podczas lekcji wiedzy o społeczeństwie przeprowadzono debaty uczniowskie dotyczące powyższego zagadnienia. Poniżej scenariusz, wg którego przeprowadzono zajęcia.

Temat: Państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel.

Cele ogólne:

- definiowanie i rozumienie pojęć z zakresu edukacji obywatelskiej: państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel;
- kształtowanie uczuć i postaw patriotycznych.

Cele szczegółowe:

Uczeń potrafi:

- określić pojęcia: państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel;
- odnajdywać i gromadzić informacje na podstawie fragmentu tekstu;
- posługiwać się Słownikiem Języka polskiego, Słownikiem Wyrazów Obcych;
- pracować w grupie i kształtować umiejętności dyskusyjnego, przekonywania do własnych poglądów;
- wyciągać wnioski na podstawie zebranych informacji;
- umiejętnie i atrakcyjnie prezentować swoje stanowisko.

Formy pracy:

- grupowa;
- indywidualna

Metody pracy:

- praca w grupie, praktyczna – wyszukiwanie i gromadzenie informacji;
- słowna – instrukcje, objaśnienia, rozmowa nauczająca - wyciąganie wniosków, zestawienie informacji, komentarze, debata „za i przeciw”.

Środki dydaktyczne:

- arkusze szarego papieru, markery,
- Konstytucja RP,
- *Słownik języka polskiego*,
- *Słownik wyrazów obcych*.

Czas realizacji:

2 godziny lekcyjne.

Przebieg zajęć:

I. Wprowadzenie do tematu zajęć. Określenie celu zajęć: wspólne zdefiniowanie i objaśnienie pojęć: państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel.

II. Podział zespołu klasowego na 4 grupy. Zadaniem uczniów w poszczególnych grupach jest zebranie informacji i określić objaśniających poszczególne oraz spisanie ich na arkuszach.

Każda z grup:

- a) opracowuje inne hasło: państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel ;
- b) otrzymuje: fragment tekstu, duże arkusze szarego papieru, markery;
- c) wybiera:
  - lidera, który: koordynuje prace grupy, czuwa nad sprawnym przebiegiem pracy, aktywizuje uczniów, którzy nie wykazują zaangażowania;
  - sekretarza, który głośno czyta fragmenty tekstu oraz spisuje podawane informacje przez członków grupy
  - sprawozdawcę, który prezentuje wyniki pracy grupy na forum zespołu klasowego;
  - koordynatora/ów informacji , który/rzy czuwa/ją nad jasnym i zwięzłym konstruowaniem określeń i informacji;
- d) gromadzi informacje na podstawie własnej wiedzy ogólnej oraz fragmentów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (w szczególności: Preambuła, Rozdział I „Rzeczpospolita”, Rozdział II „Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela”).

Arkusze robocze dla grup:

PAŃSTWO	
Pytania pomocnicze:	Czym jest państwo? Kto i co tworzy państwo? Jak wygląda organizacja państwa- ustroj polityczny?
Jakich informacji na temat państwa dostarcza Ci Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej?	....

PRAWO	
<p>Pytania pomocnicze:</p>	<p>Czym jest prawo?</p> <p>Co to znaczy „mieć prawo do czegoś”?</p> <p>Wymień sytuacje życia codziennego, w jakich masz kontakt z prawem?</p> <p>Kto i co tworzy/stanowi prawo?</p> <p>Jakie słowa/określenia kojarzą Ci się ze słowem „prawo”?</p>
<p>Co wiesz na temat pojęcia „prawa człowieka” z własnego doświadczenia, wiedzy ogólnej?</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Jakich informacji na temat prawa i praw człowieka dostarcza Ci Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej?</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

OBYWATEL	
Pytania pomocnicze:	<p>Kim jest obywatel?</p> <p>Co to znaczy „być dobrym obywatelem”?</p> <p>Co to jest „obywatelstwo”?</p> <p>Jaki znasz sposób nabycia obywatelstwa?</p> <p>Jakie są podstawowe obowiązki i prawa obywatela?</p>
Jakich informacji na temat obowiązków i praw obywateli dostarcza Ci Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej?	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
POLECZENSTWO	
Pytania pomocnicze:	<p>Czym jest społeczeństwo? Kto i co je tworzy?</p> <p>Co to znaczy „być członkiem społeczeństwa”?</p> <p>Do jakich wspólnot i grup społecznych należę?</p>
Jakich informacji na temat społeczeństwa i człowieka jako istoty społecznej dostarcza Ci Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej?	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Uwagi dotyczące realizacji:

- a) Uczniowie na wykonanie pracy mają 35 minut.
- b) W czasie, gdy uczniowie pracują, nauczyciel:
  - upewnia się, że każda grupa wybrała: lidera, sekretarza, sprawozdawcę i koordynatorów informacji,
  - monitoruje pracę uczniów, udziela wskazówek, rozszerza pytania pomocnicze w razie potrzeby;
  - zwraca uwagę na czytelne pismo na arkuszu, najlepiej drukowane litery.
- c) Każdy uczeń w grupie powinien otrzymać fragment tekstu, by mieć bezpośredni dostęp do informacji.
  - I. Prezentacja pracy grup. Sprawozdawca każdej grupy kolejno wywiesza arkusz na tablicy. Odczytuje bądź wygłasza zebrane informacje i objaśnienia dotyczące danego hasła. Nauczyciel koryguje, uzupełnia i podkreśla istotne wiadomości.
  - II. Weryfikacja i ostateczne ustalenie definicji pojęć.
  - III. Debata z wykorzystaniem informacji zgromadzonych podczas pracy w grupie:
Czy jesteśmy obywatelami naszego państwa, członkami społeczeństwa, czy przestrzegamy prawa?

Wskazówki:

1. Podział uczniów na dwie grupy – „za i przeciw”.

GRUPA „ZA”	GRUPA „PRZECIW”
Gromadzi argumenty potwierdzające, że uczniowie (współczesna młodzież) są świadomymi obywatelami RP. Są w pełni członkami społeczeństwa, przestrzegają prawa, rozumieją potrzebny jego przestrzegania. Konkretnie przykłady przyjmowanych postaw i zachowań.	Gromadzi argumenty stanowiące dowód na to, że uczniowie (współczesna młodzież) nie rozumie zasad obowiązujących w społeczeństwie. Łamie prawo, nie przestrzega reguł społecznych, nie wie, na czym polega świadomość obywatelska. Konkretnie przykłady przyjmowanych postaw i zachowań.

2. Wyznaczenie czasu na przygotowanie argumentów (7-10 min).
3. Wyznaczenie osób zapisujących najważniejsze hasła dyskusji na tablicy (po jednym z każdej grupy).
4. Prezentacja argumentów.
5. Podsumowanie wyników debaty oraz ocena jakości i siły argumentów.
6. Spisanie wniosków.

7. Debatę prowadzi i kontroluje nauczyciel.
8. Nie należy narzucać uczniom swojego punktu widzenia.
9. Każda grupa musi mieć taki sam czas na wypowiedź.

IV. Komentarz nauczyciela:

Państwo, prawo, społeczeństwo, obywatel – to pojęcia, która łączą się ze sobą i wzajemnie uzupełniają. W państwie prawa wszystkie organy państwowe są tworzone, organizowane i kontrolowane zgodnie z prawem. Obywatele tworzą społeczeństwo, posiadają swoje prawa i obowiązki, które są regulowane prawem powszechnym, obowiązującym w państwie. Prawo powinno być wyrazem woli narodu i wypłynąć z zasad demokracji. Sam zapis w Konstytucji nie decyduje jeszcze o tym, czy państwo jest oparte na zasadach praworządności. Jej istotą jest świadomość i wola wszystkich obywateli, wyrażająca się respektowaniem prawa i umiejętnością obrony swoich praw. Fakt bycia obywatelem związane jest zatem nie tylko z posiadaniem praw i obowiązków, ale również z możliwością wpływania na politykę państwa – uczestniczenie w definiowaniu i realizowaniu ładu prawnego, który państwo ma chronić. Być obywatelem, członkiem społeczeństwa, przestrzegać prawa – stanowi o świadomym uczestniczeniu w życiu społecznym i politycznym kraju. Oznacza wybór i wpływ na to, co dzieje się wokół człowieka i w jaki sposób się to odbywa.

V. Ewaluacja. Uczniowie odpowiadają na pytanie:

W jaki sposób wpływasz na kształt państwa i społeczeństwa, w którym żyjesz?

oprac. Agnieszka Borowik

Testy uczniów załączamy w osobnym folderze „Testy”